

Bog anmeldelse

Forstå og forebyg vold

Vi må kende årsagerne til, hvorfor aggressioner og vold opstår, før vi kan forebygge. Det er grundprincippet i en bog, som skal klæde personalet i social- og sundhedssektoren på til de svære situationer.

af neuropsykolog Grethe Pedersen

Vold og aggression er en udfordring i det moderne samfund. Omkostningerne udgør en stor belastning både økonomisk og ikke mindst i menneskelige lidelser og tragedier. Vold og aggression er ikke noget, der udelukkende angår den udøvende og den modtagende part; der er ofte langt flere mennesker berørt.

Jeg har med stor interesse læst Marian Popp og Michael Munch-Hansens »Forstå og forebyg vold«. Bogen behandler ud fra en systemisk tankegang emnet vold og aggression. Den henvender sig til tværfagligt personale i social- og sundhedssektoren. Forfatterne har sat særlig fokus på ældreområdet, men bogen er også relevant og anvendelig inden for det pædagogiske område.

Forfatterne skriver ud fra en teoretisk indsigt, men også med baggrund i deres solide erfaring fra praksis. Det giver bogen interessante vinkler, kraft og stor brugsværdi. Vinklerne i bogen fører alle frem til temaet vold og aggression mellem bruger og hjælper.

Bogens opbygning

Bogen er opbygget således, at første del omhandler definition af vold og aggression samt beskrivelse af årsager til vold og aggression. Herefter introduceres den såkaldte RRR-model som et refleksionsværktøj— hvor R'erne står for relation, rygsæk og ramme. Resten af bogen er bygget op om denne model.

Vold er komplekst

Bogens pointe er, fra først til sidst, at vold og aggression er komplekst og multifaktuelt. Der peges på, at når der forekommer vold og aggression, er det vigtigt at have fokus på oplevelsen og ikke hensigten. Udadrettet aggression kan ses som en hjælp til:

1) at undgå det, man ikke kan lide eller er truet af, 2) at opnå det man ønsker. Endvidere er der i bogen en række andre gode indsigter omkring konfliktforståelse og -håndtering.

Vold er et kraftfuldt ord, der kan sætte billeder i gang af en voldsmand og et offer. Forfatterne definerer vold som: »Oplevelsen af en handling, der er det vigtige, ikke hensigten med den.«

RRR-modellen

Relationen er både det, der sker mellem mennesker (kommunikation, stemninger og »kemier«), og det menneskelige møde om selve sagen (hjælp til en given ting i hverdagen).

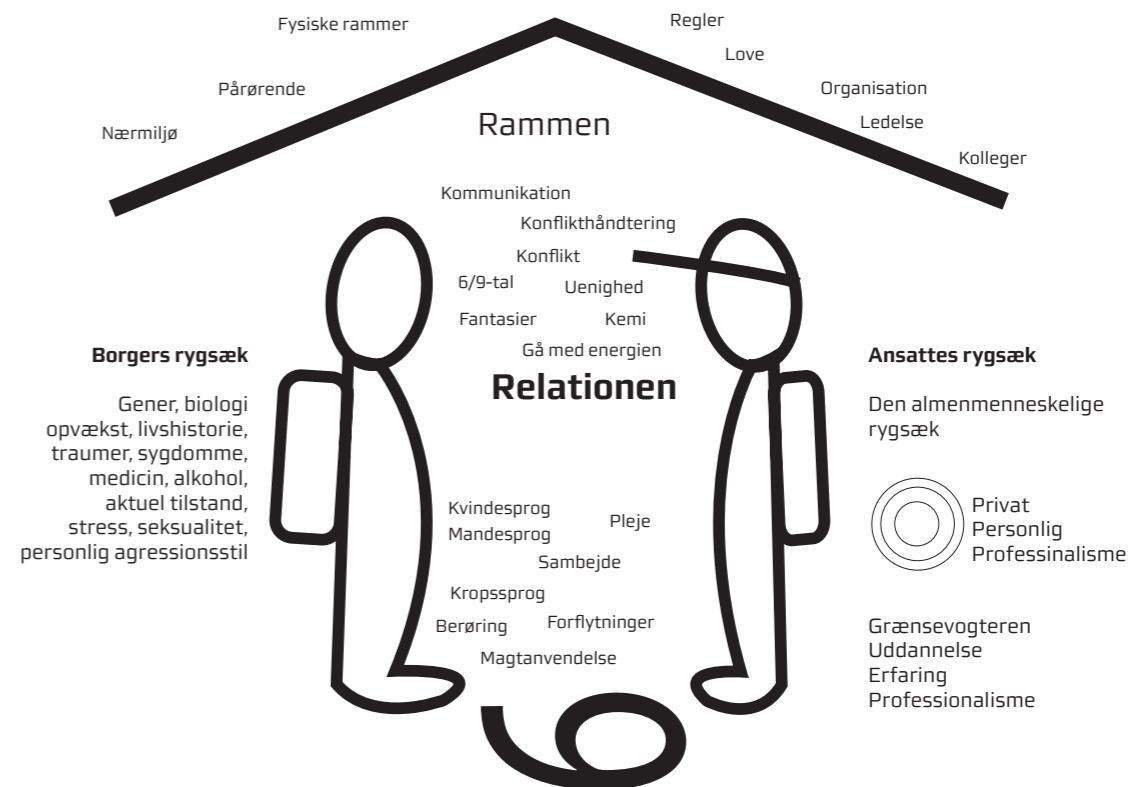
Rygsækken indeholder det, som mennesker hver især har med sig, før de mødes i relationen. Eksempler er opvækst, livshistorier, identiteter og funktionsnedsættelser.

Rammen er konteksten, som indeholder fx den fysiske del og organisatoriske bagland, love og regler samt procedurer.

RRR-modellen er i sin enkelhed anvendelig som søgemodel, når man analyserer tilspidsede situationer, hvor vold og aggressioner opstår. Det er personalets viden om alle tre elementer i RRR-modellen, der har betydning for, hvor godt de er klædt på til at håndterer de svære situationer i hverdagen. Der findes så at sige altid betydende og forbyggende forhold inden for såvel relationen, rygsækken som rammen. I et kapitel tages emnet konflikter med pårørende under behandling — også her er RRR-modellen anvendelig.

PPP-modellen

PPP-modellen er et andet af bogens værktøjer, der kan medvirke til at adskille tingene. P'erne står for **professionel, personlig og privat**. Der er i bogen fokus på, hvordan de tre områder kan adskilles. Der er arbejdslivet, som dækker både over det personlige og det professionelle felt, og privatlivet, som dækker både det private og personlige felt.

RRR-modellen med centrale ord fra emnerne i bogen

En vigtig pointe i bogen er, at der ikke findes en facitliste for, hvor grænserne går mellem de tre P-felter. Det er derfor den enkelte, som er sin egen PPP-grænsevogter. I bogen gives gode eksempler på, hvorledes arbejdspladsen kan støtte og hjælpe medarbejderne i at blive gode grænsevogtere.

Voldsforebyggende tiltag

Det er holdningen gennem hele bogen, at hvis ansatte føler sig truet eller krænkede på arbejdet, så er det arbejdspladsens ansvar at iværksætte voldsforebyggende tiltag. I de sidste kapitler gives en række ideer og konstruktive forslag til, hvordan man giver sig af med at organisere arbejdet med analyse og registrering og voldspolitik. En af bogens styrker er, at der ikke levnes meget plads til temaet selvbeskyttelse, og der i stedet lægges vægt på, at vi gør noget, inden problemet med vold opstår.

Konkrete værktøjer

Bogens brugsværdi består i en række konkrete forståelsesmåder og refleksionsværktøjer. En af de vigtige pointer er, at for at forbygge vold må vi kende årsagerne til, hvorfor aggressioner og vold opstår. For at gøre dette må vi have analyse- og refleksionsredskaber.

Trods bogens fokus på ældreområdet, kan modeller og synsmåder nemt overføres til andre områder. For eksempel er der inden for det neuropsykologiske område både

unge og ældre, der i kraft af skader på centralnervesystemet kan få styringsproblemer. Bogens fokus og indhold er relevant også i forhold til denne udfordring, som jeg selv har gjort erfaringer med.

Kan omsættes til praksis

Bogen er skrevet i et let forståeligt sprog, og brugen af billedsprog gør, at vigtige pointer både er lette at forstå og omsætte til praksis. Styrken er afgjort bogens praktiske anvendelighed. Dens åbenbare anvendelighed i forhold til ældreområdet er indiskutabel, men også inden for det neuropsykologiske praksisfelt kan »Forstå og forebyg vold« medvirke til at fremme evnen til refleksion.

Enhver arbejdsplads, som er i forbindelse med vold og aggression, bør have denne bog stående og sætte sig ind i dens budskab. Jeg selv har haft stor glæde af at omsætte principperne til praksis. ■

Bog anmeldelsen har i anden form været bragt i Psykolog Nyt.

Marian Popp og Michael Munch-Hansen:
Forstå og forebyg vold
208 sider, Forlaget Munksgaard, 2005.
208 sider, 175 kr. ISBN 87-628-0582-7